

ἕως τὸ ἡμισυ τοῦ πήχεως, εὐχρηστον τὸν χειμῶνα διὰ τὰς ψυχρὰς πόλεις, καὶ χωρία.

Προσθετέον δὲ ὅτι ὅσοι φοροῦν κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον μακρὰ, δὲν μεταχειρίζονται χειρώτια, ἕτε χειροθήκας, ἐπειδὴ τὰ φορέματά των ἔχουν ἀρκετὸν πλάτος νὰ τὲς σκεπάσουν τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ χειροδοτοί, ἤτοι τὰ μανίκιά των, εἶναι ἀρκετὰ μακρῆς, καὶ ἔπῃχουν τόπον ἐκείνων· μόλις εὐρίσκονται μερικοὶ σπανιώτατοι, οἱ ὁποῖοι συνεδίσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χωρὶς νὰ στοχασθῶν ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἐνδύματός των τοὺς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν φροντίδα τῶν χειρωτίων.

ΧΕΛΙ, Ἐγχελυς, ὄψαρι τῆ γλυκῆ νερῆ παρόμοιον σχεδὸν μὲ ὄφιδι τῆς ξηρᾶς· ὁ ποταμὸς Στρώμων πλησίον τῆς παλαιᾶς Ἀμφιπόλεως τῆς Μακεδονίας τρέφει πλῆθος, ἀλατίζονται, καὶ πωλῶνται διὰ πολλὰ μέρη· τὰ μεγαλύτερα, καὶ χονδρότερα χέλια τῆς Τουρκίας ὄψαρεύονται εἰς τὴν Λίμνην τῶν Ἰωαννίνων (Ἀχερουσίαν τῆς Κασσιόπης) ἀλλ' ὅλα ἐξοδεύονται εἰς τὸν τόπον, καὶ οἱ κάτοικοι δὲν ἰξεύρουν νὰ τὰ ἀλατίσουν διὰ τὸ πολὺ πάχος των· ἡ Λίμνη τοῦ Κομάχου εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν χορταίνει χέλια.

Τὸ φαγίτων εἰς τὴν γεῦσιν εἶναι γλυκὺ, ἀλλ' εἰς τὸν στόμαχον δύσπεπτον.

ΧΕΛΩΝΗ, ζῶον ἀμφίβιον, τετράπουν, ὄστρακόδερμον· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, χερσαία, καὶ θαλασσία.

Ἡ χερσαία χελώνη εἶναι τριῶν εἰδῶν· α. μακρὰ ἕως δύο πόδας, καὶ πλατεία ἕνα πόδα, χωρὶς ὄστρακον ἐπάνω, ἀλλὰ ποικίλη μὲ κίτρινον, καὶ μαῦρον· εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ οἱ ἐκεῖ ἀποικοῦντες Ἰσπανοὶ τὰς τρώγην, τρέφοντές τας ὡς ὄρνιθας. β. ἡ εὐρισκομένη εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ, καὶ γ. ἡ μικρὰ, ὅσον ἡ δρᾶξ (φούχτα τῆς παλάμης) χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὄστρακόν της, γινόμενον σκεὺν διάφορα, ὡς πυξίδας, πυριτοθήκας (ἤτοι διὰ τὸ βαροῦτι) καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ ἐπιτηδεῖους τεχνίτας, οἱ ὁποῖοι τὰ

δέ-

δέουν με χρυσοῦς, καὶ ἀργυροῦς περιδέσμους, καὶ τὸ κάμνουν εὐμεταχείριστον.

Τὸ κρέας τῶν Εὐρωπαϊῶν χελωνῶν χρησιμεύει εἰς τοὺς Φαρμακοποιῆς διὰ ἰατρικὸν στηθικὸν εἰς ὅσας πάσχουν ἀπὸ ἐκτικᾶ πάθης, καὶ ὡς γλυκαρτικὸν τοῦ αἵματος· εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, τὸ τρώγην ὡς καθῶς καὶ τοὺς βατράχους.

Ἡ Θαλασσία χελώνη τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ χρησιμεύει πολὺ περισσότερον, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον· ταύτης τὰ εἶδη εἶναι τέσσαρα ὀνομαζόμενα Φράγκα, Κάρητος, Καουάνα, καὶ ἄλλη ὁμοία κατὰ τι μὲ αὐτήν.

Φράγκα, τὸ κρέας αὐτῆς εἶναι κάλλιστον εἰς τὴν γαστρῶν, καὶ θρεπτικώτατον, μεγάλη βοήθεια διὰ τοὺς ναυπλοῦντας εἰς τὸν μακρὸν ἐκεῖνον Ὠκεανόν, ὡς ἀντίδοτον εἰς τὴν φθορὰν τοῦ αἵματος, τῆς στομοκάκκης (σκορβοῦτον), καὶ τὸ καλῆτερον διότι ζοῦν καὶ εἰς τὰ παράβια βρεχόμενα μόνον μὲ νερὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἢμποροῦν νὰ διαρκέσουν τρεῖς ἐβδομάδας χωρὶς νὰ φάγην. 80 ὀκάδες κρέας δίδει ἐκάστη χωρὶς τὴν πιμελὴν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὠῶν τῆς, τὸ ὄστρακόν τῆς ὅμως ὄντας λεπτότατον· χρησιμεύει μόνον διὰ φανάρια.

Κάρητος, μικροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην· τὸ κρέας τῆς δὲν εἶναι καλόν, ἀλλὰ τὸ ὄστρακόν τῆς εἶναι τὸ ἐξαιρετικόν (βαγᾶς) χελωνόστρακον· 13 εἶναι τὰ κομμάτια τῆς ὀστράκου εἰς ἐκάστην, τὰ 8 ἴσα, καὶ τὰ 5 κοῖλα ὀλίγον· ἀπὸ τὰ 8 πρῶτα, τὰ 4 εἶναι μακρὰ ἕως εἰς τὴν πόδα, καὶ πλατέα 7 δάκτυλα· τ' ἄλλα μικρότερα.

Τὸ καλὸν χελωνόστρακον πρέπει νὰ ἦναι χονδρὸν, καθαρὸν, διαφανές, χρώματος μελανοῦ, μὲ κηλίδας καστανάς, καὶ λευκάς· τὰ φύλλα τῆς ράχης τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ ζέσταμα εἰς τὴν φωτίαν, χωρίζονται ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ συνάζονται.

Ἀπὸ αὐτὸ γίνονται διάφορα σκεύη, κτένια, θῆκαι, πυξίδες, ποικιλώματα κατ' ἐπιφάνειαν πολλῶν ξυλίνων πραγμάτων, κ. τ. λ. πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν· οἱ Ἰταλ.

Tar-

Tartaruga, καὶ οἱ Γαλ. **Tortue** τὸ ὀνομάζουσι, δηλοῦν δ' ἀπλῶς **Χελώνην** ἀμφότερα.

Καουάνα, καὶ ἡ ὁμοίατης, καθὼς καὶ τὸ κρέας τῆς **Καρήτου**, χρησιμεύουσι μόνον διὰ τὴν πιμελήν, καὶ δίδουσι καλὸν ἔλαιον διὰ τοὺς λύχνους.

Αἱ χελῶναι αὗται βόσκουσι φύκη θαλάσσης 8 ἕως 10 ὀργυὰς εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, γεννοῦσι εἰς τὰς ἄμμους τὰ ὠάτων, σκάπτουσι μὲ τὰ ἐμπροσθινάτων ποδάρια· εἰς τρεῖς 15 ἡμέρας ἀνά 90 ἕως 100 ὠὰ γεννώσασαι, καὶ τὰ παραχῶνουν εἰς τὴν ἄμμον· μετὰ δὲ 24, ἢ 25 ἡμέρας ἐκβαίνουσι τὰ χελωνίδιάτων, καὶ περιπατοῦσι.

Κυνηγοῦνται κατὰ τρεῖς τρόπους· α'. μὲ ράβδον βαλλομένην εἰς τὴν ἄμμον, ὅπόθεν εἶναι νὰ περάσουσιν αἱ χελῶναι διὰ νὰ γεννήσουσιν· εἰς τὸ πέρασμα τῶν σηκῶν τὴν ράβδον ἕνας, ἢ δύο κυνηγοὶ, καὶ τὰς ἀναποδογυρίζουσιν. β'. μὲ δίκτυα ριπτόμενα εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, καὶ συμπεριλαμβανόμενα. γ'. μὲ καμάκια.

ΧΕΛΩΝΙΪΤΗΣ, πετράδιον γινόμενον μὲ τὴν ἀπολίθωσιν τῶν ὀδόντων ὄφαριου τῆς Βρασιλλίας ὀνομαζομένου **Βροντολῶνος**, ἀχρηστον καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύφθη λανθασμένη ἢ τῶν παλαιῶν γνώμη· μ' ὅλον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὰς πλουσίας φαρμακοποθήκας τῆς Εὐρώπης.

ΧΕΛΩΝΟΪΣΤΡΑΚΟΝ, ὁ Βαγᾶς. Ἴδε ἀνωτέρω εἰς τὸν παράγραφον **Καρήτος**.

ΧΗΝ, ἡ **Χήνα**, πτηνὸν μέγα, μὲ μακρὸν λαιμὸν, ἀμφίβιον, ἡμερον, καὶ ἄγριον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον δίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ λεπτόν, καὶ ἀπαλὸν πτερόν διὰ προσκεφάλαια, καὶ στρώματα. Ἴδε **ΠΤΕΡΟΝ**. Εἰς τὴν Εὐρώπην μαδίζουσιν ζωντανὰς τὰς χήνας, τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ· α'. τὸν Μάϊον μετὰ τὴν πρώτην τῶν γένναν. β'. περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου, καὶ γ'. κατὰ τὸν Αὐγύστον· πάντοτε ὅμως παρατηροῦν, ὅτι αὐτὰ τὰ πτεράκια νὰ ἦναι ὄριμα, καὶ γνωρίζονται ἀπὸ τὸ νὰ ἀρχίσουσιν νὰ πίπτουσι μόνα τῶν· αὐτὰ εἶναι τὰ καλλήτερα διό-

διότι τῆς ἐσφαγμένης, ἢ ἀλλέως ἀποθαμμένης ἔχουν δυσοσμίαν.

Δίδουν αἱ χῆναι καὶ τὰ πτερὰ τῶν πτερυγῶν διὰ τὰς γραφεῖς, περὶ τῶν ὁποίων προεγράψαμεν, καὶ ἴδὲ ΠΤΕΡΟΝ.

Τὸ ἀλείμμα τῆς χρησιμεύει διὰ τὴν Ἱατρικὴν, ὡς εἰσχωρητικόν, διαλυτικόν, καὶ ἀραιοποιητικόν τῶν χυμῶν.

ΧΗΝΟΣΚΑΤΟΝ, Merde d'Oye, κατὰ τοὺς Γάλλους, χρῶμα κίτρινον ἀνακατωμένον μὲ πράσινον, καὶ παρομοιάζον μὲ τὴν κόπρον τοῦ πτηνοῦ κατὰ τι ὡς φαίνεται κἀνεὶς Γάλλος θέλει τὸ μετέφρασεν ἐξηγουμένος μὲ Τουρκικὸν κατὰ λέξιν, καὶ οὗτος παραξενευθεὶς διέδωκε τὴν παροιμίαν Καζ βουκῆ ρεγκί· ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων, ἢ ἀχρείων χρωμάτων λεγομένην. ἴδὲ καὶ ΧΡΩΜΑ.

ΧΗΝΟΒΟΣΚΟΣ, ὁ βόσκων τὰς χῆνας.

ΧΟΪΡΟΣ, ζῶον τετράπεν γνωστόν, καὶ ἡμερον· τὸ θηλυκόν του ὕς, καὶ κοινῶς Σκρόφα, ἀπὸ τοῦ Βλαχινταλικοῦ.

Ἡ Σερβία στέλλει πολλοὺς χοίρους εἰς τὴν ἀντικρὺ αὐτῆς Γερμανίαν, καὶ εὐδοκίμει εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον· ἡ λοιπὴ Τουρκία δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμη, διότι ὄντας βδελυκτὸν τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, καὶ ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸ Κοράνι τὸ νὰ φάγουν τὸ κρέας του, δὲν ἀνέχονται νὰ εὐρίσκεται εἰς τὰς πόλεις, καὶ χώρας τῆς κατοικίας των· ὀλίγα εἶναι τὰ Χριστιανικὰ χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται χοῖροι, καθὼς καὶ εἰς τὰ νησιά τῆς Ἀρχιπελάγους, ὥστε χωρὶς νὰ ἔμβουν εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν πρὸς μόνην τροφήν τῶν τρεφόντων αὐτούς.

Τὰ Χριστούγεννα μὲ συνειθισμένον φόρον πρὸς τοὺς κρατῆντας λαμβάνουν τὴν ἀδειαν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς πόλεις, καὶ αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν νὰ ἔμβασιν χοίρους ἕως τῆς Ἀποκρέω, καὶ ἐξοδεύονται πολλοί.

Ἀπὸ τὸν χοῖρον λαμβάνει τὸ ἐμπόριον τὰ ἀκόλουθα.

α. Τὸ

α. Τὸ δέρμα, χρήσιμον διὰ πάσας ὑποδημάτων, καὶ ἄλλα, σκυτοδεφούμενον.

β. Τὴν τρίχα, διὰ σάρωθρα (σκούπας) τῶν ρούχων, καὶ ἄλλων ἐνδυμάτων, διὰ πλύσιμον τῶν μετάλλων παρὰ τῶν χρυσοχόων, καὶ δι' ἄλλα πολλά, ὡς εἰς τὸ, ΤΡΙΧΑ.

γ. Τὸν παστόν, ἥτοι τὸ μεταξὺ τοῦ δέρματος, καὶ τοῦ κρέατος χορδόν, καὶ στερεὸν ἄλειμμα, τὸ ὁποῖον ἀλατισμένον φυλάττεται, καὶ μεταχειρίζεται εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς μερικάς τέχνας τῆς Εὐρώπης· ἀπὸ αὐτὸν κηρία δὲν γίνονται, καὶ ὅταν διὰ κακίαν τῶν κηροποιῶν νοθευθῶν μὲ τὸ ἀνακάτωμάτου τὰ ἀλειμματοκηρία, κατανοῦν ἀχρεῖα, καὶ λύουν.

δ. Τὰ Χοιρομηρία, τὰ ὁποῖα ταριχευμένα, καὶ μὲ ὀλίγον νίτρον, τρώγονται ὡμὰ, καὶ μαγειρευμένα εἰς τῶν πλοσίων τὰς τραπέζας· τὰ καλλήτερα τῆς Τυρκίας γίνονται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

ε. Οἱ Ἀλλάντες, σεντζούκια, ἢ λοκάνικα. Ἴδε ἈΛΛΑΣ.

Ὁ ἀγριόχοιρος εἶναι μεγαλύτερος, μὲ κρέας νοστιμώτερον, καὶ ἐπειδὴ ὁμοιάζει μὲ τὸν ἡμερον, χρησιμεύει καὶ εἰς τὰ ἴδια.

ΧΟΙΡΟΜΗΡΙΑ. Ἴδε Ἀνωτέρω.

ΧΟΡΔΗ, τὸ ψιλὸν ἔντερον τῶν ζώων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ταύτην καὶ τὰ ἐργασμένα ἔντερα τῶν προβάτων, ξηραίνόμενα, διασχιζόμενα εἰς λεπτὰ νήματα, καὶ συγκλωθόμενα.

Αἱ χορδαὶ αὗται χρησιμεύουν κυρίως εἰς τὰ Μυσικὰ ὄργανα, λύραν, κιθάραν, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη, κατὰ τὴν νεωτέραν Μυσικὴν. Κατὰ τὸ χρῶμα βήφονται κόκκιναι, καὶ κυαναί· κυρίως ὅμως αἱ πολλαὶ πωλῶνται μὲ τὸ ἴδιον τῶν ἐντέρων κιτρινωπὸν χρῶμα, κατὰ δὲ τὸ κλώσιμον, ἥτοι χορδρότητα γίνοται ἀπὸ ἓν ἕως 50 νήματα συγκλωσμένα, καὶ διακρίνονται ἀπὸ ἴσους ἀριθμοὺς ἐπιγραφομένους εἰς τοὺς φακέλλους τῶν πωλήσεων.

Ἀπὸ τὰς ψιλὰς αἱ καλῆτεραι κατασκευάζονται εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ αἱ μὲν διὰ τὰς λύρας, καὶ κιθάρας συντίθενται ἀπὸ 60 κυκλίδια εἰς τὸν φάκελλον· αἱ δὲ διὰ τὰς μεγαλητέρας λύρας (Violoni) ἀπὸ 30 κυκλίδια, ὅλα συμπεριτυλισσόμενα εἰς 8 κύκλους.

Εἰς τὸ Δούγδουρον τῆς Γαλλίας γίνεται πολὺ πλῆθος, ἀλλ' ὄχι τῆς αὐτῆς τελειότητος μὲ τὰς Ῥωμαϊκὰς.

Χορδαὶ χορδαὶ κλώθονται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χρήσιμα εἰς πολλὰ ἔργα, καὶ ἐργαλεῖα τῶν τεχνιτῶν, ὡς ροδάκια, τοξάρια διὰ τοὺς μικροὺς τόρνους, καὶ ἄλλα.

Καλὴ λέγεται ἡ χορδὴ εἰς ὅλας τὰς ῤηθείσας μεταχειρίσεις, ὅταν ᾖ καλὰ κλωσμένη, ἐψημένη, ἤτοι ἐργασμένη, καὶ βαστάζῃ εἰς τὸ τάνυσμα.

Εἰς ἡμᾶς φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ ὀκτάκυλον κομματί, αἱ ψιλὰὶ δηλαδὴ.

ΧΟΡΤΑ, φυτὰ ὅσα μὴ ἔχοντα ξύλινον κορμὸν ξηραίνονται τὸν χειμῶνα, ἢ καὶ ζῶντα, εἰς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τρώγονται ὀλόκληρα.

Ἄγρια ὀνομάζομεν ὅσα παρὰ τῆς φύσεως βλαστάνουν, χωρὶς γεωργικὴν βοήθειαν.

Ἡμέρα, ὅσα καλλιεργοῦνται παρὰ τῶν Γεωργῶν, καὶ κηπῶρων διὰ φαγί, βαφὰς, ἰατρικὰ, καὶ ἄλλας μεταχειρίσεις τῶν ἀνθρώπων· οἱ ἰατροὶ τὰ ὀνομάζουν βότανα, καὶ Βοτανικὴν τὴν περὶ τούτων φυσιολογίαν.

Ὅλα κατὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ σοφοῦ Λινναίου, καθὼς καὶ τὰ δένδρα, εἶναι ἀρσενικά, ἢ θηλυκά, ἢ ἐρμαφρόδιτα, καὶ διὰ τοῦτο κάμνουν σπόρον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν βλαστάνουν τὰ ἴδια.

Ὀλίγα εἶναι τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ ἂν ἐξαιρέσωμεν τὰς ἄμμους τῆς Ἀραβίας, καὶ Ἀφρικῆς καὶ τοὺς χιονοσκεπάστους τόπους τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλοτάτων Βουνῶν, καὶ ἄκρα τῶν κατεψυγμένων Ζωνῶν, ὅλη σχεδὸν εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ χόρτα ποικίλα, καὶ πολυειδῆ, ὥστε οἱ ἀκουραστότεροι περιηγῆται, καὶ οἱ ἐπιμελέστεροι Βοτανικοὶ ἔχουν ἀκόμη πολλὰ εἶδη.

νακαλύψεν, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῆς σφαίρας μας μέρη.

Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Λάχανα, ὅσα τρώγονται ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα τὰ ἡμερα, καὶ Βότανα, ὅσα διὰ βαφὰς, ωραιότητα τῶν κήπων, καὶ χρήσιν τῆς Ἰατρικῆς μετέχειρίζοντο, καὶ τροφήν τῶν ζώων.

ΧΟΡΤΟΝ, καὶ κοινότερον χορτάρι, λέγομεν τὸ συναζόμενον τὸ θέρους, ξηραίνόμενον, καὶ σωρευόμενον εἰς θημωνίας, διὰ τὰ θρέψωμεν τὰ ἡμερα ζῶα τὸν χειμῶνα.

Χόρτον Καπνοῦ, τὸ ὁποῖον ὠνομάσαμεν εἰς τὴν σειράν τοῦ Βιβλίου τούτου συνδέτως Καπνόχορτον, εἶναι τὸ Τούρκιστί Δοχάν, ἢ Τουτουῖνι ἀμφότερα σημαίνοντα ἀπλῶς καπνόν.

Χόρτον Κίτρινον, καὶ κατὰ σύνθεσιν Κιτρινόχορτον τὸ παρὰ τῶν Γάλλων *Herbe jaune*, καὶ *Gaude*, χρήσιμον δι' αὐτὸ τὸ κίτρινον χρῶμα εἰς τοὺς βαφεῖς.

Γίνεται εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν σχεδὸν ἡμερον σπειρόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ καλλήτερον ἔτι δὲ καὶ ἀγριον· τὸ θέρισμάτου τὸ κάμνουν τὸν Μάρτιον, καὶ τὸν Σεπτέμβριον· ὅταν ᾖναι ξηρὸν, καὶ λεπτὸν εἶναι ποιότιτος καλλιτέρας.

Χόρτον βυρσοδεψικόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἐργάζων τὰ Μαροκίγια, ἢτοι Σαχτιάνια εἰς ἑλλείψιν τῆς Σομάκης.

Χόρτον τῆς Βεγκάλης, ὁ καυλός τε εἶναι χονδρὸς ἐν δάκτυλον, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν κάμνει ἄνθος, ὡς πῖλον, τὸ ὁποῖον νήθοντες ὑφαίνουσι εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ εἶναι ὑαλιστέρον, ἀλλ' ἀβάστακτον· αὐτὰ εἶναι τὰ Μαλδέχια.

Χόρτον Μεταξῶδες (*Herbe de Soye*) εἰς τὴν Βιργινίαν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὠνομάζουσι οὕτως εἶδος ἀγρίου Καρνάβεως γινόμενον χωρὶς καλλιέργειας.

Νήθεται πολλὰ καλλήτερα ἀπὸ τὸ καννάβι, καὶ λιναρί, καὶ ἔχει στιλπνότητα· οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικοὶ ἔξευραν τὰ κάμνουν μόνον σχοινία, οἱ ἀποικοῦντες ὁμῶς Ἀγγλοὶ τῶρα ὑφαίνουσι ἐξαίρετα πανία.

Εἶναι καὶ ἄλλα τοιαῦτα χόρτα, καθὼς ἐκεῖνο τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, τῆ ὁποίου τὰ σπαθώδη φύλλα

κοπανιζόμενα δίδουν ἴνας διαφόρους, καὶ χρησίμους διασχοινία, καὶ ὑφάσματα.

Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ Κνίδα τῆς Εὐρώπης. Ἴδε ἌΚΑΛΤΨΗ.

ΧΡΥΣΟΣ, Μέταλλον κίτρινον, ἀπαλώτερον σφηραλατικώτερον, στιλπνότερον, καὶ βαρύτερον (ἀν ἐξαιρεθῆ ὀνεωστὶ ἐφευρεθεὶς Λευκάργυρος) καὶ διὰ ταῦτα τιμιώτερον, καὶ βασιλεὺς τῶν λοιπῶν μετάλλων.

Οἱ Χυμκοί, κατὰ τὴν συνήθη μεγαλολογίαν τὸν προσαρμόζουν εἰς τὸν λαμπρὸν ἥλιον, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τοὺς πλανήτας.

Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῶ κόσμου μέρη εὐρίσκεται χρυσός, τὸν ὁποῖον Μάλαμμα ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα, καὶ χρυσάφι. Ἡ Εὐρώπη εἰς τοῦτο εἶναι πτωχοτέρα, καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀσυγκρίτως πλουσιωτέρα ἢ Ἀσία μετὸ μεταλλεῖον τῆς Νήσου Σουμάτρας, καὶ ἡ Ἀφρικὴ μετὰ ἔδικά της πρὸς τοὺς Μεσημβριανατολικούς αἰγιαλοὺς της, φιλονεικοῦν διὰ τὸν Ὀφίρ, τόπον, ὅπου ὁ στόλος τοῦ Σολωμώντος εὐρίσκει τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέταλλον.

Ὁ Χρυσὸς εὐρίσκεται εἰς τὰ Μεταλλεῖα, ἢ εἰς τοὺς ποταμοὺς, τὸν ὁποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζουν Κόνιν χρυσῆν, χωρὶς νὰ ἦναι ἡ χρυσίτις ἄμμος τῶν Παλαιῶν, διότι χρυσίζει αὕτη, καθὼς τὴν μεταχειρίζονται εἰς τὰς γραφὰς οἱ Τούρκοι, ἀλλὰ δὲν εἶναι χρυσός ἢ εἰς τοὺς κατηφόρους τῶν Βουνῶν, ὡς εἰς τὴν Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς· ἐπειδὴ δὲ τὸ μέταλλον τοῦτο εἶναι περισπούδαστον, καὶ τιμιώτερον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογον εἶναι καὶν διὰ περιέργειαν νὰ γράψωμέν τι πλατύτερον περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν.

Μεταλλεῖα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην πλουσιωτέρα εἶναι τὰ ἑπτὰ Μεταλλεῖα τῆς Οὐγκαρίας, Κρεμνίτζα, Σρεμανίτζα, Νεουσόλον, Κωρινσβέργη, Βοχάντζα, Λιβέτενον, καὶ Τύλ-

ρον· καλύτερον ὅμως καὶ εὐτυχέστερον εἶναι τὸ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου παρονομάζονται Κρεμνίτζαι τὰ Οὐγκαρικά χρυσᾶ νομίσματα.

Τὸ Μεταλλεῖον τῆς Κρεμνίτζης ἠνοίχθη πρὸ χιλίων καὶ περισσοτέρων ἐτῶν· τὸ ὑπόγειον βάθος, εἰς τὸ ὁποῖον μεταλλουργοὺν τῶρα ἔχει 120 ὄργυας, καὶ ἐκτείνεται κατὰ πλάτας εἰς 800 περίπου ὄργυας, ὅπου καταβαίνουν οἱ ἐργάται ἀπὸ 6 τρύπας ἐπονομαζομένας μὲ λαμπρὰ ὀνόματα Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων τῆς Οὐγκαρίας διὰ τροχοῦ ἔχοντος σχοινίον χονδρὸν, καὶ καθήμενοι εἰς σκύτινον σακκίον· μὲ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἀναβάξουν εἰς κοφίνους καὶ τὴν μεταλλικὴν ὕλην. Φωτίζεται τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο μὲ δαδὲ καιόμενον, καὶ μεταλλοκοποῦν οἱ ἐργάται ὅλον τὸ ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῶν Χριστουγέννων ἀνὰ δύο ἡμέρας, καὶ κόπτοντες τὴν μεταλλικὴν ὕλην, τὴν βάλλουν εἰς κοφίνια, χωρῆντα πρὸς 160 ὀκάδας βάρους, καὶ τὰ στέλλουν ἐπάνω· ἐννοεῖται ὅτι τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο ἔχει διαφόρους δρόμους, διὰ τῶν ὁποίων διαβαίνουν τὰ ἀμάξια μὲ τὸ κοφίνι κινούμενα ἀπὸ παιδία τῶν ἐργατῶν.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα εὐρίσκονται· ἢ κομμάτια χρυσοῦ καθαροῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς κόνιν διαφόρων σχημάτων, ἀλλὰ καὶ μεγάλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μέγιστον εἶναι τὸ εὐρεθῆν εἰς τὴν Περούν τὸ 1502 ζυγίζον 32 λίτρας· ἢ εἰς μεταλλικὴν ὕλην, ἢ ὁποῖα κάμνει τὸ ἔργον τῶν μεταλλουργῶν, καὶ εἶναι περισσοτέρως.

Ἀφ' ἧ ἢ μεταλλικὴ ὕλη ἐξορυχθῆ, καὶ δοθῆ εἰς τὴς καθαριστάς, συντρίβεται μὲ μηχανὴν τροχοῦ περιφέροντος 6 κυλίνδρους ὀπλισμένους μὲ σίδηρον ἔξωθεν, καὶ ἐνταύτῳ διὰ τοῦ ἐπιπλέοντος νεροῦ ἐπάνω τῶν κυλίνδρων πλύνεται, καὶ συνάζεται ὑποκάτω εἰς ἀγγεῖον μέγα χωρισμένη ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νᾶ εὐρίσκηται πάντοτε ἀνακατωμένος μὲ ἄργυρον, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ, λύεται εἰς χωνεῖα μὲ ὀλίγην ἀσβέστην, καὶ τελευταῖον μὲ τὴν ἀμμον, καὶ καθαρίζεται. Ἡ με-

ταλλική αὕτη ὕλη ἄλλοτε εἶναι μαύρη, ἄλλοτε κιτρίνη, καὶ ἔτι λευκὴ μὲ μαύρας κηλίδας, καὶ αὕτη προκρίνε-
ται ὡς καλητέρα· ὅλη ὅμως πλύνεται διὰ νὰ καθαρισ-
θῆ, καὶ εἰς ὅλην ἢ ἔκβασις τῆς ποσότητος τοῦ χρυσοῦ
δὲν εἶναι βεβαία, μίτε ἀναλογίαν τινὰ ἔχει.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκονται καὶ φλέ-
βες μὲ καθαρὸν χρυσόν, καὶ εἰς μεταλλικὴν ὕλην πέ-
τραι σκληραὶ συντριβόμεναι μὲ βαρείας σιδηρᾶς σφύρας,
τριβόμεναι εἰς μύλον, καὶ κοσκινιζόμεναι μὲ χάλκινα
κόσκινα.

Ἡ κοσκινιζομένη κόνις βάλλεται εἰς νερόν, εἰς κισ-
σύβια (χαμηλοὺς καδίσκυς), ἀφίεται δύο ἡμέρας εἰς
τὸν ἥλιον, καὶ πλύνεται μὲ χλιαρὸν νερόν διὰ νὰ ἐκβῆ
ὅλον τὸ χρῶμα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι χρυσὸς μικτὸς
μὲ ὑδράργυρον τὰ ὅποια χωρίζονται μὲ τὸν ἄμβυκα
διασταλαζόμενα. Ὁ τοιοῦτος χρυσὸς ὀνομάζεται παρθέ-
νος, καθὼς καὶ ὁ εὐρισκόμενος ἐκ φύσεως καθαρὸς, ὡς
ἀνωτέρω.

Ἡ εὐκολωτέρα, καὶ καλητέρα μέθοδος τῆ νὰ χωρισ-
θῆ ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην χωρὶς νὰ ἀνα-
λυθῆ εἰς τὴν κάμινον, γίεται μὲ τὸν ὑδράργυρον ἀνα-
κατωνόμενος, καὶ ἔπειτα χωρίζόμενος, διὰ τοῦτο καὶ
δαπανῶνται μέγιστα ποσότητες ὑδραργύρου εἰς τὰ με-
ταλλεῖα ἐκεῖνα. Ἰδὲ ἜΔΡΑ ῬΓΤΡΟΣ.

Τὰ Μεταλλεῖα εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Ἀμερικὴν ἀνήκουν
εἰς τὸν ταῦτα προευρίσκοντα κατὰ τῆτον τὸν Νόμον· ὅ-
ταν τινὰς στοχασθῆ ὅτι εἰς ἓνα τόπον εὐρίσκεται χρυ-
σὸς, δίδει ἀναφορὰν εἰς τὸν ὑποβασιλέα Διοικητὴν, ὁ ὅ-
ποῖος μετρᾷ 80 βάρρας τριῶν ποδῶν μήκους, καὶ 40
πλάτους διὰ τὸν εὐρόντα, ἄλλο τόσον διὰ τὸν Βασι-
λέα, καὶ πάλιν ὁμοίως εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ
μεταλλείου, ἔπειτα πωλεῖ τὸ βασιλικὸν μέρος πρὸς ἐ-
κείνον, διὰ δὲ τὸν βασιλέα φυλάττεται τὸ κοινὸν τε-
λώνιον τὸ $\frac{1}{10}$ εἰς τὸν χρυσόν, καὶ τὸ $\frac{1}{7}$ εἰς τὸν ἄργυρον.

Διαφέρει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μεταλλεῖα ἢ μεταλλικὴ
ὕλη κατὰ τὸ χρῶμα, τὴν σκληρότητα, καὶ τὴν πλουσιό-
τη-

τητα· μ' ὅλον τοῦτο 50 καντάρια ὕλη δίδει 4 ἕως 6 οὐγκίας χρυσόν, ὅταν δὲ δώσῃ μόνας δύο, μόλις πληρῶνται τῆς μεταλλουργίας τὰ ἔξοδα.

Κόνις Χρυσοῦ.

Πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης, ὁ Δέναβις, ὁ Ῥήνος ὁ Ἄλβις, ἡ Σάλα, ὁ Ἐδερος, ὁ Ἀλέτας τῆς Δακίας, καὶ ἄλλοι, καταβάλλουν χρυσοῦ κόνιν μετὰ τὸ ρεῦμάτων, καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰς ὄχθας τὴν συναρίζουν.

Εἰς τὴν Δακίαν ὅσος συναχθῆ εἰς τοὺς ποταμοὺς, ἐποιοὶ εἶναι ὅσοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ Καρπάθια ὄρη, ἀποδεκατίζεται, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν κατὰ κειρὸν Δόμναν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν γνωρίζεται ἀνοικτὸν κἀνὲν μεταλλεῖον χρυσῶ, ἢ ποταμὸς χρύσαμμος· ἐνδέχεται ὅμως νὰ ἦναι καὶ εἰς τὸτο τὸ ὠραῖον κλίμα, ἀλλὰ καὶ ἂν κατὰ τύχην εὕρεθῆ, κρύπτεται παρὰ τῶν περιοίκων.

Μεταλλεῖα εἰς τὰ πλάγια τῶν Βουνῶν.

Εἰς τὴν Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς, ὅπερ ὁ χρυσὸς εὕρισκεται εἰς πολλὰ μεταλλεῖα ὑπόγεια, οἱ κατήφοροι, ἢ τοὶ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν, ἔχουν χρυσόν, καὶ οἱ τόποι ὀνομάζονται παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Lavaderos, ἢ τοὶ πλουστικοί· διότι μετὰ τὸ πλύσιμον εὕρισκεται τὸ μέταλλον.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκείνης εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ λεπτή, καὶ μετὰ τὸ βάθος ἀνθρωπίνου ἀναστήματος εὕρισκονται τὰ ὑποστρώματα τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἐτι κατωτέρω πέτραι, ὡς βράχοι σαπημένοι, ὑποκόκκινοι, ἀνακατωμένοι μετὰ κίτρινα πέτσλα, ἀλλ' ὄχι χρυσῶ· μετὰ δὲ ταῦτα λείπει τὸ μέταλλον.

Ὅταν οἱ Ἰσπανοὶ ἰδοῦν αὐτὰ τὰ ἀλάνθαστα σημεῖα, γυρίζουν ἐπάνω εἰς τὸν κατήφορον ἐκεῖνον ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοῦ βουνοῦ ρύακας, διὰ νὰ σηκώσῃ μετὰ τὴν ὄρμην του ὅσον χῶμα εὕρισκεται ἐπάνω ἀπὸ

τὰ

τὰ ρηθέντα ὑποστρώματα, ἀνακατώνοντες αὐτὸ μὲ τὰ σκαπτήρια διὰ περισσοτέραν εὐκολίαν, καὶ ἀφ' οὗ φανῆ τὸ ὑπόστρωμα τοῦ χρυσοῦ, κόπτουν τὸ νερὸν, καὶ σκαπτοντες τὸ τίμιον ἐκεῖνο χῶμα, τὸ φορτώνουν εἰς ἡμιόβους, καὶ τὸ μεταφέρουν εἰς τὰ πλυστήρια, τὰ ἑποῖα εἶναι περίφραγμα εἰς σχῆμα μεγάλου φυσητήρος ἀσκού τῶν χαλκῶν· ἐκεῖ σαρρεύουν τὴν χρυσὴν ὕλην, καὶ ποταμὸς διαρρέων σείρει ὅλον τὸ χῶμα, καὶ ἀφήνει κάτω ἄμμος μαύρην, χωρὶς νὰ φανῆ ὁ χρυσὸς, ἂν δὲν ᾖναι μεγαλύτερος ἀπὸ σπυρὶ φακῆς, ἐπειδὴ πολλάκις εὕρισται καὶ μέγας ἕως 20 καὶ 24 οὐγκίας.

Κόπτοντες λοιπὸν τὸ νερὸν συνάζουν τὴν ἄμμον, τὴν πλύνουν μὲ νερὸν καθαρὸν εἰς ξυλίνας σκάφας, βαθεῖς, καὶ ὅλον τὸ χῶμα ἢ ἄμμος χυνόμενα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς σκάφης, μένει ἢ χρυσὴ ἄμμος καθαρὰ εἰς τὸ βάθος, χωρὶς νὰ ἔχη χρείαν ἀπὸ ἄλλο καθάρισμα.

Τοιοῦτοι κατήφοροι χρυσοφόροι εἶναι πολλοὶ εἰς ἐκείνην τὴν Ἐπαρχίαν, καὶ δίδουν μεγαλύτερον ὄφελος διὰ τὸ ὀλιγοέξοδόν των.

Μερικὰ μέρη τῶν παρὰ τὸν Ῥῆνον Βενῶν, καὶ μάλιστα ἡ Θουρίγκα, ἐκδίδουν τοιοῦτον χρυσόν, ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγον.

Τίτλος τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ τοῦ ἀργύρου λέγεται ἢ καθαρότης τῆς ποιότητός του, σημαίνει δὲ ἐπιγραφὴν, διότι ἐπιγράφεται εἰς τὰ κομμάτια τῶν μεταλλείων, διὰ νὰ γνωρίζηται ἢ καθαρότης του.

Ὁ καθαρῶτατος νομίζεται 24 κερατίων, καὶ ἕκαστον τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς 24 κόκκους· τοιοῦτος ὅμως δὲν γίγεται, ἀλλὰ κατώτερος ὀλίγον· ὥστε ὁ εὐρισκόμενος καθαρῶτερος, καθὼς εἶναι τὰ Βενετικά χρυσὰ ἔχει $23 \frac{1}{2}$ κεράτια, τὰ δὲ λοιπὰ $\frac{1}{2}$ χαλκόν, ἢ ἄργυρον, ἔταν δὲ ᾖναι κατώτερος ἀπὸ τὰ 17 κεράτια, λέγεται Χαλκόχρυσος, καθὼς εἶπομεν εἰς αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

Ὁ μεταφερόμενος εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τὴν Περούν χρυσὸς εἶναι εἰς πλάκας ἀπὸ 64 ἕως 80 οὐγκίας, καὶ ἔχει ἐπιγεγραμμένον τὸν Τίτλον, ἢτοι τὴν κατάστασιν

τῆς

τῆς καθαρότητός του εἰς κεράτια, ἐπάνω εἰς τὰ ὅποια πωλεῖται· ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸτο δὲν πρέπει νὰ δίδῃ τινὰς ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην.

Ἡ χρυσάμμος τῆς Γινέας εἶναι 21 $\frac{1}{2}$ κεράτ. καὶ πολλάκις ὑπερβαίνει καὶ τὰ 22 κεράτ. τῆς Ἀξίμης 23 κερ. τῆς Ἰαπωνίας εἶναι καθαρώτερος ἀκόμη.

Εἰς τὴν παρελθούσαν Ἐκατονταετηρίδα ἠνοίχθησαν μεταλλεῖα πλούσια χρυσοῦ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας λαμβάνει τὸ $\frac{2}{3}$ διὰ δικαίωμα ἐδικόν του.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη φέρεται χρυσὸς εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἢ εἰς νομίσματα παρὰ τῶν Βασιλέων, ἢ ἐμπορικῶς εἰς κομμάτια· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Διοίκησιν, οἱ Γάλλοι, καὶ ἄλλοι ἀλλογενεῖς ἔμποροι ἐμπιστεύονται εἰς τὴν τιμὴν τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων τῆς Κάνδικος, καὶ δίδοντες εἰς αὐτοὺςπραγματείας μὲ σκοπὸν νὰ μετακομίσουν ἀπὸ τὴν Περὴν χρυσὸν, ποτὲ δὲν ἠπατήθησαν, οὔτε καὶ εἰς καιρὸν πολέμου· τοιαύτη εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων!

Δὲν ἔμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ τιμὴ εἰς τὸν χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, τὰ δύο τιμιώτερα μέταλλα, ἐπειδὴ εἶναι ὑποκείμενα εἰς τὴν θέλησιν τῶν Βασιλέων, οἱ ὅποιοι κατὰ τὰς χρείας, καὶ φαντασίας των κόπτειν τὰ νομίσματα, καὶ τὰ προσδιορίζουν εἰς ὅποιαν θέλουν τιμὴν, ὁ δὲ ἔμπορος, καὶ κυρίως ὁ τραπεζίτης ἐξισάζει τὴν ἐσωτερικὴν τιμὴν τοῦ νομίσματος μὲ τὴν τῶν λοιπῶν Βασιλείων, καὶ ὀλίγον ἀπατάται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῆς Ἡγεμόνος του, ἀλλὰ καὶ τὸ συνάλλαγμα τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβῶς τέλειον διὰ πολλὰ αἰτία, καθὼς θέλομεν τὰ ἐκθέσει εἰς τὴν λέξιν Συναλλαγματικὸν Γραμματίον τοῦ Γ'. Βιβλίου.

Ἡ ἀναλογία τοῦ βάρους τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον εἶναι ὡς 11 πρὸς τὰ 20, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ 14 πλάσιος πρὸς τὸν ἄργυρον. Οἱ Ὁλλανδοὶ τιμῶν τὸν καθαρὸν χρυσὸν 24 κερατίων διὰ φλωρίνια ἄργυρᾶ 355, καὶ

καὶ ἀναλόγως τὸν κατώτερον, τὸν ὁποῖον ἀκάθαρτον λέγουσι.

Καθάρισμα τοῦ Χρυσοῦ.

Καθαρίζεται ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὰ σύμμικτα μὲ αὐτὸν ἑτερογενῆ κατὰ τοὺς ἀκολουθῶνους τρεῖς τρόπους.

α'. Μὲ τὸ στίμμι, ἢτοι ἀντιμόναχον, ἢ ἀντιμόνιον, καὶ γίνεται οὕτως. Εἰς κάμινον μὲ καλοὺς φυσητῆρας βάλ-
λουρ ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρακας χωνεῖον μέγα, διὰ νὰ
χωρέσῃ ἕως εἰς τὸ ἥμισυ ὕψους τοῦ ἐμβαλλόμενον
χρυσόν, καὶ τὸν ἀναλύουν· ἔπειτα ἀναλογικῶς, ἢτοι
εἰς 8 ἔγκιας χρυσίου ρίπτειν μίαν στίμμι, ἂν ὁ χρυ-
σὸς εἶναι 22 κερατίων· ἂν δὲ ἦναι κατώτερος, προσθέ-
την ἀκόμη $\frac{2}{4}$, καὶ ἔτω βάλλειν τὸ ἐπίθεμα τῆ χωνεῖα,
τὸ σκεπάζειν ὅλον μὲ ἀνθρακας, φυσοῦν τὴν κάμινον,
καὶ τὸ καίειν ἕως νὰ φανῇ ὅλον τὸ χωνεῖον· μετὰ ταῦ-
τα τὸ ἀφίειν ἐκεῖ ἕως νὰ κρυώσῃ, τὸν ἐκβάλλειν μὲ γυ-
μνὸν χέρι, τὸν συντρίβειν, καὶ τὸν συνάζουν καταστα-
λαγμένον εἰς τὸν πάτον τῆ χωνεῖα· τὸν χωρίζουν ἀπὸ
τὰ ἐπικείμενα ἑτερογενῆ τῆ ἀντιμονάχα, καὶ τῆ ἀργύ-
ρου, καὶ μένει καθαρῶτατος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι σκληρὸς, καὶ σχεδὸν δὲν σφυρηλα-
τεῖται ὁ τοιοῦτος χρυσὸς, τὸν γλυκύνειν πάλιν εἰς τὴν
φωτίαν, λύοντές τον μὲ νίτρον, καὶ χρυσοκόλλαν εἰς ξη-
ρὸν χωνεῖον, καὶ ἀφ' οὗ παύσῃ ὁ καπνὸς, εἰάν μείνη ὕ-
λη στίμμεως, πάλιν ρίπτουν ὀλίγην χρυσοκόλλαν, καὶ
νίτρον, τὰ ὁποῖα χωρίζειν τὰ ἐπαφρίζοντα ἑτερογενῆ,
καὶ μένει ὁ χρυσὸς κάτω.

Τέλος πάντων τὸν βάλλειν εἰς ἄλλο χωνεῖον μὲ ταῦ-
τα τὰ εἶδη ἀνὰ δύο ἔγκιας εἰς τὰς 8 τῆ χρυσῆ, τὸν
λύειν, τὸν χύνειν εἰς κομμάτια μακρὰ, ἢ πλάκας, καὶ
εἶναι $23\frac{2}{2}$ κερατίων· σχεδὸν καθαρῶτατος.

Διὰ νὰ μὴ χαθῇ ὅμως ὁ ὀλίγος χρυσὸς καὶ ἀργυ-
ρὸς ὁ εὕρισκόμενος ὁμῆ μὲ τὴν ὑπόστασιν τῆ στίμμεως
εἰς τὸ πρῶτον χωνεῖον, λύουν τὴν ὕλην ἐκείνην μὲ τὴν
χρυ-

χρυ-

χρυσόκολλαν, καὶ νίτρον, καὶ χωρίζονται αὐτὰ τὰ ζη-
τούμενα μέταλλα.

β. Μετὸν Ἄξιφον (Sublimat) : ἡ ἀναλογία καὶ τέ-
του εἶναι πρὸς $1\frac{1}{2}$ οὐγκίαν εἰς τὰς δύο τῆ χρυσῆ 22
κερατίων, καὶ ἀνα 3 οὐγκίας, εἰς τὰς 2 ὅταν ᾖναι κα-
τώτερος.

Ἡ ἀνάχυσις γίνεται εἰς τὴν ὁμοίαν κάμινον φουσῶν-
τας εἰς τὸ χωνεῖον μετὰ φουσητήρα μικρὸν κυρτὸν πρὸς τὸ
ἔσω διὰ τὴν καθαρίζεται τῆ χρυσῆ ἢ ἐπιφάνεια ἀπὸ τὰ
ἑτερογενῆ· ἀφίεται ὅμως πρότερον τὸ χωνεῖον σκεπασ-
μένον μετὰ τὸ ἐπίθεμά του (καπάκι) ἕως $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας,
καὶ μετὰ ταῦτα χυνόμενος εἰς προπλάσματα μένει κα-
θαρώτατος.

Οἱ δύο ἔτοι τρόποι εἶναι καλοὶ, εὐκολοί, καὶ εὐθυ-
ιοί, ἀλλ' εἶναι καὶ πολὺ κινδυνώδεις διὰ τὸ φαρμακερὸν
τῆ Ἄξιφον, καὶ τῆ Ἀντιμονάχε· διὰ τῆτο καὶ σπάνιοι
χρυσόχοοι τῆς μεταχειρίζονται.

γ. Μετὰ μόλυβδον, καὶ στάκτην, ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ
τρόπος χρησιμεύει μόνον διὰ δοκιμὴν εἰς μικρὰ κομμά-
τια, ὡς κατωτέρω.

δ. Τρόπος πλέον συνήθης, καὶ ἀκίνδυνος εἶναι ὁ γι-
νόμενος μετὰ τὸ Βασιλικὸν Ἵδωρ (Ἀσημόνερον)· συνενώ-
νται $\frac{1}{2}$ χρυσῆ μετὰ $\frac{2}{3}$ ἀργύρε λυόμενα εἰς χωνεῖον, καὶ
χυνόμενα εἰς κερὸν κρύον γίνονται μικρὰ σπυρία, ὡς
πισσί, ἢ κριθάρι, ξηραίνονται εἰς τὴν φωτίαν, καὶ βαλ-
μένα εἰς χύτραν πηλίην μετὰ διπλὴν ποσότητα διαλυτι-
κῆ Βασιλικῆ Ἵδατος. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ἽΔΩΡ. Ἀσφα-
λίζεν τὴν χύτραν μετὰ τὸ ἐπίθεμα κολλημένον μετὰ ἰλὺν
κολλητικὴν, καὶ θάπτοντες τὴν εἰς ἀνθρακίαν καλὰ ἀ-
ναμμένην, μετὰ μίαν ὥραν τὴν ἐκβάλλεν, καὶ εὐρίσκειν
τιτανωμένον τὸν χρυσὸν κάτω, καὶ τὸ ἕδωρ ἐπιπλέον·
ἀλλὰ διὰ τὴν καθαρισθῆ καλὰ, εἶναι χρεῖα τὴν βάλλουν
πάλιν τὸν ἀσβεστωμένον ἐκεῖνον χρυσόν, μετὰ τὸ ἡμισυ
τῆ Ἵδατος, καὶ αὐθις μετὰ τὸ τεταρτημόριον, ἥτοι τὴν
καθαρίσεν τρίς διὰ τὴν φθάση εἰς τὴν ζητούμενην τελείαν
καθαρότητα.

Ὁ ἐμβληθεὶς ἄργυρος, καθὼς καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι τῆ χρυσῆ, τόσον ἀνακατώνονται μὲ τὸ διαλυτικὸν ὕδωρ, ὥστε παντελῶς δὲν γνωρίζονται· μήτε ἀπὸ τὸ χρῶμα, μήτε ἀπὸ τὴν ποσότητα, μ' ὅλον τοῦτο συνάζεται πολὺ εὐκόλα ὁ ἄργυρος ἐκεῖνος, βάλλωντας εἰς σκάφην πηλίνην, ἢ λεκάνην νερὸν καθαρὸν ὀκταπλάσιον ἀπὸ τὴν ποσότητα τῆ διαλυτικῆς, ἔπειτα ρίπτωντας μέσα μερικά κομμάτια, ἢ πλάκας χαλκῆς, καὶ χύνωντας τὸ διαλυτικὸν ἐκεῖνο μετὰ 24 ὥρας, εὐρίσκεται ὁ ἄργυρος χωρισμένος ἀπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ κατακαθισμένος ὡς ὁ χρυσὸς ἀνωτέρω.

Αἱ εἰρημέναι κόνεις τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρεα ἀναλυόμενα εἰς τὴν κάμινον χύνονται εἰς προπλάσματα, καὶ εἶναι καθαρὰ μέταλλα διὰ τὴν κατὰ μέρος ἐργασίαντων.

Δοκιμὴ τῆ Χρυσῆ.

Δοκιμάζεται ὁ χρυσὸς εὐκολώτερα μὲ τὴν Βάσανον, ἢτοι Λυδίαν Λίθον, τριβόμενος πλησίον ἄλλης τριψίματος καθαρῆς, καὶ ἀπὸ τὸ χρῶμά του φαίνεται ἡ καθαρότης τῆς. Ἴδὲ ΒΑΣΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄμματι δὲν ἔμπορεῖ νὰ διακρίνη μὲ ἐντελῆ ἀκρίβειαν, ὅσοι θέλουν νὰ πληροφορηθῶν ἐντελῶς τὸν τίτλον τοῦ χρυσοῦ μεταχειρίζονται τὴν διὰ τῆ πυρὸς δοκιμὴν οὕτω.

Ζυγίζεται μὲ ἀκρίβειαν ἐν κομματί ἀπὸ τὸν δοκιμαζόμενον χρυσόν, προσθέτεται διπλῆν βάρος ἀργύρου, ἢ ὀλιγώτερον, ἂν ᾖναι ὁ χρυσὸς κατώτερος. Βάλλεται εἰς μεταλλικὴν κοχλιάραν βόλι ἀνάλογον μολύβδου, καὶ εἰς τὴν κάμινον καίεται ἕως νὰ ἀναλύσῃ, καὶ νὰ γένη εἰς χρῶμα ὀπάλης, ἀφίεται νὰ κρυώσῃ μέσα εἰς τὴν κάμινον διὰ νὰ μὴ γένη ἔλλειψις τῆς ὕλης ἀπὸ τὸν ἀέρα, καὶ τὸ μίγμα ἐκεῖνο καμωμένον σφαιρίδιον, σφυρηλατεῖται πυρέμενον πολλάκις, καὶ καταπᾶ φύλλον λεπτόν. Ἐπειτα τυλισσόμενον κυλινδρικῶς στρογγύλον, βάλλεται εἰς φιάλην χωρητικὴν 4 κοχλιαρίων νεροῦ ἀνακατωμέ-

νε με $\frac{3}{4}$ ὕδατος βασιλικῆ διορθωμένου, βράζει ἕως να παύση ἀπὸ τῆ να καπνίζη. Χύνεται τὸ νερὸν ἐκείνο, καὶ βάλλεται καθαρὸν Βασιλικὸν ὕδωρ, βράζεται ὅσον να γένη λευκὸς καπνὸς, χύνεται τὸ ὕδωρ, καὶ με νερὸν πότιμον ἀναλύεται ἕως να κοκκινίση ὡς τὸ κρασί· τότε ζυγίζεται με πολλὴν ἀκρίβειαν, καὶ με τὴν ἀναλογίαν τῆς ἐλλείψεως του γνωρίζεται ἡ ἀκαθαρσία ἐκεῖνε, καὶ ἐφεξῆς τῆ ὅλη κομματίου· ἢτοι ἂν λείψῃ $\frac{1}{2}$ εἶναι τὸ μέταλλον τῆ χρυσῆ 23, καὶ ἂν λείψῃ $\frac{1}{4}$ εἶναι 18 κερ. κ. τ. λ.

Οἱ Βασανισταὶ τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρε εἶναι ἀνδρωποὶ Βασιλικοὶ, καὶ ἀξιόπιστοι. Εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι καὶ ὠρκισμένοι.

Τὸν καθαρὸν ἀργυρον, καὶ τὸν χρυσὸν ἡ κοινὴ γλῶσσα λέγει Λαγαράν, καὶ Λαγαρισμένον, καὶ τῆς Βούλλας, ἢτοι ἐσφραγισμένον ἀπὸ τὸν Βασιλικὸν δοκιμαστήν, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Βασιλεύσαν.

ΧΡΥΣΙΪΟΝ, καθὼς καὶ τὸ ἀργύριον, σημαίνει τὸ κομμένον παρὰ τῆς Διοικήσεως εἰς νόμισμα, τὸ ὁποῖον κοινῶς φλωρίον, ἀπὸ τῆ χλωρὸν, ἢτοι κίτρινον ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα, τρέπυσσα τὸ χ̄ εἰς φ̄· ἢ ἀπὸ τῆ φλωρε Λατινικοῦ, δηλοῦντος τὸ ἄνθος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πολλοὶ ἐτυμολογοῦσιν ἀπὸ τῆ χλωρῆ Ἑλληνικῆ.

Εἰς τὰ Νομισματοποιεῖα ἐξοδεύεται ὁ περισσότερος χρυσὸς γινόμενος χρυσία με τὰ σύμβολα τῆς Διοικήσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν τυπῶνεται, τὸ ὁποῖον καὶ κόπτεται, λέγομεν, ἀλλὰ καὶ σκεύη πολλὰ, καὶ στολισμοὶ χρυσοῖ γίνονται, καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα χρειάζεται ἀρκετός.

ΧΡΥΣΟΣΤΡΗΜΑ. Κατασκευάζοντες κυλινδρωτὸν κομματί ἀργυρῆν, τὸ χρυσῶνεν ἔξωθεν, καὶ διασύροντές το ἀπὸ τρύπας, καμωμένας εἰς πλάκας ἀπὸ χάλυβα, ἡ μία τῆς ἄλλης μικροτέρα, κατανατᾶ φιλὸν ὄση ἡ τρίχα.

ΧΡΥΣΕΪΑΤΟΝ, ἡ Τρά, τὸ εἰρημένον χρυσόσυρμα, βάλλοντές το μεταξύ δύο κυλίνδρων κινητῶν ἀπὸ χάλυβα, καὶ σύροντές το ἀποκτᾶ ἐλατὸν, ἢτοι ἐπίπεδον σχῆ-

σχῆμα, καὶ χρησιμεύει διὰ τὰ περιτυλίξεν νῆμα μεταξωτὸν, τὸ ὁποῖον λέγεται Χρυσόνημα, καὶ ἀπλῶς Χρυσάφι, φερόμενον εἰς τὴν Τερκίαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν· ἰδὲ καὶ ΣΥΡΜΑ, ὅπου τὸ Χρυσέλατον βλέπεις ὅτι κατασκευάζεται καὶ εἰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν συρμακὲς χανέν, ἥτοι Συρματοποιεῖον, καὶ χρησιμεύει διὰ τὰς γύμφας, καὶ τὸ κέντημα.

Ὁ ἴδιος τρόπος εἶναι καὶ διὰ τὸ Ἀργυρόσυρμα, καὶ ἀργυρέλατον, καὶ ἀργυρόνημα.

Εἶναι φανερόν ὅμως ὅτι ὁ γινόμενος σύρμα χρυσοῦς, ἢ ἀργυροῦς, πρέπει νὰ ἦναι καθαρῶτατος, διὰ νὰ ἦναι ἀπαλός, καὶ νὰ μὴ κόπτηται, διὰ τῆτο καὶ οἱ Τῆρκοι σύρμα Γκιμῆς, ἥτοι ἀργυρον, λέγουν τὸν καθαρῶτατον.

ΧΡΥΣΟΠΕΤΑΛΑ, ἥτοι Βαράκι· ὁ χρυσοῦς ὑπερβαίνει ὅλα τὰ σώματα εἰς τὴν λεπτότητα τῶν ἀτόμων τῆς συγκράσεώς τε, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν τε ἔκτασιν, διότι ἀπὸ μίαν ἐγκλίαν χρυσοῦ καθαρῶ κατασκευάζονται 1600 πέταλα, ἢ φύλλα πρὸς 37 γραμμὰς γεωμετρικὰς τετραγώνους τὸ ἓν, ἥτοι κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν Φυσικομαθηματικῶν εἰς ἔκτασιν 159,092 μεγαλητέραν.

Σφυρίζεται τὸ πέταλον τῆτο ἐπάνω εἰς μαῦρον μάρμαρον, ὁμαλώτατον, ἓνα πόδα τετραγωνικῶς ἐκτεινόμενον, καὶ μετὰ τρία σφυρία· τὸ πρῶτον περὶ τὴν μίαν ὀκτῶν, τᾶλλον περὶ τὰς 3, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τὰς $4\frac{1}{2}$, ὅλα ἀπὸ χάλυβα, πλατέα, τετράγωνα, καὶ ὁμαλώτατα πρὸς τὸ κτυποῦν μέρος· ἀναλογικῶς μετὰ αὐτὰ εἶναι καὶ 4 τετραγωνικὰ περιφράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ σειράν ἐμβαλλόμενα σφυρηλατῶνται τὰ χρυσοπέταλα· ἢ δὲ κατασκευὴ αὐτῶν γίνεται μετὰ τὸν τρόπον τῆτον.

Χύνειν καθαρὸν χρυσοῦν τετραγώνον ψιλὸν ὡς τὸ χαρτί, τὸν κόπτην εἰς πολλὰ τετράγωνα, κατὰ τὸ μήκος ἐνὸς δακτύλου· τὰ ἐπισωρεύειν εἰς τὸ μικρὸν περίφραγμα, καὶ τὸ σφυρηλατοῦν ἕως νὰ γεμίσῃ· ἐκβάλλοντες μερικὰ, καὶ κόπτοντές τε πάλιν τετραγωνικῶς, τὰ ἐπισωρεύειν εἰς τὸ δεύτερον, καὶ ὁμοίως ἕως τῆς τετάρτης· ὡστε

ἀπὸ

ἀπὸ τὰ 20 πρῶτα κομμάτια γίνονται 500 λεπτότατα χρυσοπέταλα, τὰ ὅποια τελευταῖον βάλλων ἀνὰ ἓν μεταξὺ χαρτίε ἀλειμμένου μὲ βῶλον κοκκίνην, διὰ νὰ μὴ κολλήσων, καὶ τὰ συνδέων πρὸς 25 φύλλα τὸ δεμάτι, ἢ φάκελλον.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται καὶ τὸ ἀργυροπέταλον, καὶ τὸ χαλκοπέταλον· σφυρηλατῶνται ὅμως δυσκολώτερα, καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κασσίτερος, καὶ μόλυβδος.

Χρησιμεύουν τὰ πέταλα ταῦτα εἰς τὸ χρύσωμα, ἢ ἀργύρωμα διαφόρων πραγμάτων, καὶ αὐτῶ τῶ ἀργύρω, καὶ χαλκῶ, ἀλλὰ τότε τὸ χρυσοπέταλον εἶναι χονδρότερον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν σφυρηλατῶνται τοιαῦτα πέταλα, καὶ οἱ χρυσοπεταλισταὶ ὀνομάζονται Τουρκιστὶ Βαρακτζῆδες, ἀπὸ τὸ Βαράκι, χρυσοπέταλον, ὡς ἄνω παραγόμενον ἀπὸ τὸ Βερονίκη, καὶ αὐτὰ ἐξαρκοῦν εἰς ὅλον τὸ Βασίλειον, ἐκτὸς ὀλίγων φερομένων ἀπὸ τὴν Ἐνετίαν.

Χρύσωμα καὶ Ἀργύρωμα λέγεται λοιπὸν τὸ σκέπασμα καὶ τύλιγμα πραγμάτων μὲ αὐτὰ τὰ πέταλα.

Χρυσῶνονται δὲ, ἢτοι μαλαγματιζονται τὰ ἀργυρᾶ σκεύη ἔτω.

Καθαρίζεται πρῶτον ὁ ἀργυρος μὲ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα διὰ νὰ γένη καθαρωτάτη, καὶ ὁμαλὴ ἢ ἐπιφάνειά του, ξηραίνεται εἰς τὴν ἀνθρακίαν ὅσον πρέπει, καὶ ἐπιτίθεται τὸ χρυσοπέταλον ὄχι τόσον λεπτότατον, ἀλλὰ μεσαῖον, καὶ ἔτω θερμὸν τρίβεται μὲ τὸ λειαντήριον, καὶ μετὰ ταῦτα λειαίνεται αρκετὰ μὲ ὁμαλὸν αἵματοστάτην λίθον.

Τὸν αὐτὸν τρόπον ἀκολουθεῖν καὶ εἰς τὸ χρύσωμα τῶ χρυσοσύρματος. Εἰς δὲ τὰ ξύλα καὶ λίθους ἐπιχρίεται τὸ χρυσοπέταλον, ἀφ' ἧ τὰ αλείφων μὲ ψιμμίδιον, καὶ κόλλαν, καὶ ἔπειτα στιλβῶνται.

Τὸ Κίβδηλον (κάλπικον) χρυσοσύρμα χρυσῶνεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, πλὴν ὅτι πρὸ τῶ νὰ ἐπιβάλλουν τὰ

τὰ χρυσοπέταλα εἰς τὴν χονδρὴν χαλκίην ράβδον, γίνονται ὀλόγυρα σειραὶ κατὰ μῆκος μὲ πυκνὸν σιδηροῦν πτένι συρόμενον ἐπάνωθεν τε, καὶ μετὰ ταῦτα διαπερᾶται ἀπὸ τὰς τρύπας τῆ χάλυβος, καὶ λεπτύνεται, κατὰ τὴν θέλησιν τῆ τεχνίτε.

ΧΡΥΣΟΣ ΤΓΡΟΣ. Τὰ χρυσοπέταλα, ἢ κομμάτια των τριβόμενα εἰς μάρμαρον μὲ ὀλίγον καθαρὸν μέλι ἕως νὰ λεπτυνθῶν ἐντελέστατα, καὶ νὰ γένων ἀλειφῆ, βάλλονται εἰς κογχύλην, καὶ χρησιμεύων εἰς τὴν ζωγραφικὴν συνενωμένα μὲ νερὸν ἀνακατωμένον μὲ κόμμι διὰ νὰ κολλοῦν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀναλυμένον χρυσάφι.

Χρυσὸς Λευκός. Τὸ ἤλεκτρον τῶν Παλαιῶν συντιθέμενον ἀπὸ $\frac{4}{5}$ χρυσοῦ καὶ $\frac{1}{5}$ ἀργύρου* ὅλα τὰ παλαιὰ ἔθνη εἶχον ὑπόληψιν εἰς αὐτὸ τὸ μίγμα. Ὁ Ὅμηρος διαγράφων τοῦ Μενελάου τὸ παλάτιον, Ὀδυσ. β. Στίχ. 71. λέγει ὅτι ἔλαμπεν ἀπὸ χρυσοῦ, ἤλεκτρον, ἀργυρον, καὶ ἐλεφάντινον* προτέρημα ἴδιον τέτρα τῆ ἤλεκτρα τὸ νὰ ἀποστίλβη, καὶ λάμπη εἰς τὸ φῶς τῶν λύχνων, καὶ κηρίων περισσότερο ἀπὸ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἀργυρον.

Χρυσὸς Στιλβωμένος, ὁ τριμμένος μὲ λειαντήριον (μασκαλὰν) σιδηρῶν, ἂν ᾖναι καθαρὸς, ἢ εἰς μέταλλον χρυσωμένον* εἰάν δὲ εἰς ξύλον, ἢ μάρμαρον μὲ λυκόδοντα. Ἀστίλβωτος δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐτρέφθη μὲ τὸ λειαντήριον τῆτο.

Χρυσὸς Κατώτερος ἐννοεῖται, ὅς τις δὲν εἶναι 24 κερατίων, ἀλλὰ κατωτέρω ἕως τῶν 17* ἀπὸ αὐτὸ ὁ κατώτερος χαλκόχρυσος ἕως τῶν 12, καὶ αὐτόθεν κατωτέρω ἐπισκευασμένος κίβδηλος, ὁ Γαλλιστὶ Billon.

Ἐκτὸς τοῦ ἀνω ῥηθέντος χρυσώματος τῶν μετάλλων μὲ χρυσοπέταλα, χρυσῶν οἱ χρυσοχόοι καὶ μὲ ἀναλυμένον χρυσόν, καὶ μὲ κομμάτια χρυσοῦ, ἀλλ' ἢ περισσότερα ἐκθεσις δὲν μοὶ φαίνεται ἀναγκαῖα ἐδῶ.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ (Βογακ) μεταλλικὸν ἄλας χρήσιμον διὰ τὸν καθαρισμὸν τῆ χρυσοῦ, καὶ ἄλλων μετάλλων,

εύρισκόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Περσίας, καὶ μεταφερόμενον διὰ τῆ Ὠκεανῆ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διαιρεῖται εἰς φυσικόν, ὅποια ἀνορύττεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ἀφίεται εἰς τὸν αἶρα, καὶ ἀποκτᾷ κοκκινωπὴν τινα παχύτητα, ἡ ὅποια δὲν τὴν ἀφίει νὰ τιτανωθῇ· ὅταν δὲ ἀφεθῇ πολὺν καιρὸν, τιτανούται καὶ γίνεται κατὰ τὸ χρῶμα παρομοία μὲ τὴν Ἀγγλικὴν στύψιν.

Καὶ τεχνητὸν, ὅποια εἶναι ἡ καθαρισμένη· πρῶτοι οἱ Ἕνετοὶ εὗρηκαν τὴν μέθοδον νὰ τὴν καθάρισεν λύοντές τιν ἐἰς τὸ νερὸν, στραγγίζοντές τιν, καὶ κρυσταλλοποιούντες τιν, βάλλοντες εἰς τὸ νερὸν βαμβακερὰ ἐλλύχνια (φιτίλια) εἰς τὰ ὅποια κολλᾷ, καθὼς τὸ κρυσταλλωμένον ζάχαρι, καὶ ὁ ἴος τῆ χαλκῆ εἰς τὰ ξύλα.

Οἱ Ὀλλανδοὶ καθαρίζοντες τὴν πωλὴν εἰς κομμάτια, καὶ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη τῆς καθαρᾶς χρυσοκόλλας πωλῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Καλὴ εἶναι ἡ καθαρὰ διαφανὴς, καὶ ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ τὰ μὴ ἦναι νοθευμένη μὲ Ἀγγλικὴν στύψιν.

Ἔχει καὶ αὐτὴ εἴσοδον εἰς τὴν πανδόχον Φαρμακοποιίαν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς κιντρίνης ἀλειφῆς, καὶ διὰ κοσμητικὰ τῶν γυναικῶν.

ΧΡΥΣΟΜΗΛΑ, τὰ νεράντζια, καὶ Χρυσομηλέα ἢ νεραντζιά· γνωστὰ εἰς ἡμᾶς, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ τὸ δένδρον· τῆτο εἶναι ἀειθαλὲς, ὡς ἡ λεμονία, καὶ γίνεται εἰς τὰ ἴδια θερμὰ κλίματα· τὰ φύλλα τε εἶναι μεγάλα, ὀμαλὰ, χοιδρά, εὐώδη, καὶ μὲ μύτην εἰς τὴν ἄκρην, τὸ ἄνθος τε λευκόν, καὶ εὐώδες.

Ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ θερμὰ κλίματα, ὡς ἡ Σίνα, ἡ Ἰνδία, κ. τ. λ.

Γίνονται ζαχαρωτὰ τὰ χρυσόμηλα ὀλέκαιρα, ἢ κομμένα εἰς τέσσαρα, καὶ αἱ φλοιαίτων χωριστά.

Ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆ δένδρου γίνεται ἀνθόνερο εὐώδες ὑπόπικρον· ὁμοίως δὲ καὶ ἔλαιον ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄνθρων,